

Innst. O. nr. 21.

(1998-99)

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover.

Ot.prp. nr. 4 (1998-99).

Til Odelstinget.

1. INNLEDNING

1.1 Sammendrag

Sosial- og helsedepartementet legger i proposisjonen fram forslag til endringer i

- lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd
- lov av 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd
- lov av 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner
- lov av 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner
- lov av 29. juni 1951 nr. 34 om midlertidig lov om tillegg til lover av 13. desember 1946 om 1) Krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner og 2) Krigspensjonering for militærpersoner
- lov av 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag m.v.
- lov av 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd
- lov av 19. juni 1969 nr. 57 om sykehus m.v.
- lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene
- lov av 28. april 1988 nr. 21 om ferie

Følgende forslag gjelder materielle endringer som i hovedsak er knyttet til statsbudsjettforslaget for 1999:

- Utvidelse av arbeidsgiverperioden for sykepenger fra 16 kalenderdager til tre uker.
- Kravet til minsteinntekt for rett til sykepenger fra folketrygden heves fra 50 prosent til 125 prosent av grunnbeløpet (G).
- Aldersgrensen for rett til omsorgs- og pleiepenger heves fra 16 til 18 år for kronisk eller alvorlig syke og funksjonshemmede barn.
- Innføring av rett til reisetilskott for mottakere av rehabiliteringspenger under aktivisering og arbeidstrening hos arbeidsgiver eller som alternativ

til rehabiliteringspenger.

- Stønadsordningen for enslige forsørgere i folketrygden begrenses til forsørgere som lever alene med barnet/barna.
- Innskjærpet krav til forventet yrkesaktivitet for gjenlevende ektefelle med etterlattepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden.
- Likestilling av avtalefestet pensjon (AFP) i offentlig og privat sektor i forhold til etterlattepensjon i folketrygden.
- Innføring av likt pensjonsgrunnlag (det høyeste) i krigspensjoneringen, avvikling av ordningene med stønad til hjelp i huset og hjelpeløshetsbidrag for nye tilfelle og av ordningen med utbetaling av kapitalisert pensjon.
- Utbetalinger fra trygdeetaten skal heretter skje ved overføring til bankkonto her i landet når mottakeren har eller skaffer seg en slik konto.
- Den vederlagsfri perioden ved opphold i kommunale sykehjem m.v. reduseres til en måned fra innflyttingsdato.

Følgende forslag gjelder lovtekniske justeringer og klargjøring av praksis:

- Klargjøring av reglene for beregning av sykepenger i arbeidsgiverperioden for timelønnte arbeidstakere som har skift- eller turnusarbeid.
- Klargjøring av begrepet «arbeidsforholdet avbrytes» i reglene om rett til sykepenger for arbeidstakere i turnusordning e.l.
- Klargjøring av arbeidsgivers plikt til å yte sykepenger etter at streik eller lockout er avsluttet.
- Presisering av bestemmelser om forutgående medlemskap for etterlattepensjon og barnepensjon.
- Lovfesting av beviskravet om at en mor som krever stønad som enslig forsørger uten å oppgi hvem som er barnets far, må sannsynliggjøre at hennes samboer ikke er faren.

Det foreslås også i proposisjonen innført en ny ordning for regulering av legemarkedet.

2. UTVIDELSE AV ARBEIDSGIVERPERIODEN FOR SYKEPENGER - FOLKETRYGDLOVEN § 8-19 M.FL.

2.1 Sammendrag

Det foreslås at arbeidsgiverens ansvar for sykepenger til arbeidstakere utvides fra 16 kalenderdager til tre uker (21 dager), med virkning fra 1. april 1999. Det uttales at utvidelsen av arbeidsgiverperioden må ses i sammenheng med Regjeringens forslag om å omgjøre en bevegelig fridag til virkedag ved at deler av den fordelen arbeidsgiverne får ved at ferien reduseres, trekkes inn. Forslaget forventes å stimulere arbeidsgiverne til økt innsats for å forebygge sykefravær.

Som bakgrunn for forslaget vises det bl.a. til at arbeidsgiverperioden ble utvidet til 16 kalenderdager fra 1. april 1998, jf. Ot.prp. nr. 24 (1997-98) og Innst. O. nr. 7 (1997-98). Seinere forslag om å utvide arbeidsgiverperioden har ikke fått tilslutning i Stortinget.

Det redegjøres for gjeldende rett som innebærer at det ytes sykepenger fra trygden som hovedregel fra 17. sykepengedag og deretter i en periode på inntil 248 dager. Arbeidstakere har rett til sykepenger fra arbeidsgiver de første 16 dagene.

Det redegjøres for ordningene med at det i stedet for sykepenger kan ytes reisetilskott fra trygden, og med at arbeidstakere som lider av en langvarig eller kronisk sykdom eller med sykdom som medfører risiko for gjentatte sykefravær, etter vedtak av trygdekantoret kan unntas fra bestemmelsene om arbeidsgiveransvar. Videre redegjøres det for ordningen med at arbeidsgivere som har få ansatte, mot særskilt avgift delvis kan forsikre sitt ansvar for sykepenger i arbeidsgiverperioden.

Departementet foreslår en utvidelse av unntaksordningen for langvarig og kronisk syke arbeidstakere som har risiko for særlig stort sykefravær, for derved å unngå negative følger av utvidelsen av arbeidsgiverperioden.

Departementet foreslår videre at forsikringsordningen for arbeidsgivere med få ansatte skal omfatte hele arbeidsgiverperioden på tre uker, fra og med fjerde fraværsdag. Departementet ønsker å motvirke uheldige virkninger for små og mellomstore bedrifter ved å utvide forsikringsordningen til å omfatte en videre krets av arbeidsgivere. Forsikringsordningen er selvfinansierende og en utvidelse av arbeidsgiverperioden vil derfor måtte finansieres ved en premieøkning. Premiesatsen foreslås forhøyet til 1,7 prosent av lønnsutgiftene.

Når arbeidsgiverperioden foreslås utvidet til tre uker, må maksimaltiden for sykepenger fra trygden

reduseres tilsvarende slik at den settes ned til 245 dager/49 uker. Arbeidstakeren vil da fortsatt være sikret sykepenger i til sammen 52 uker.

Forslaget om tre ukers arbeidsgiverperiode fører til at arbeidsgiverne får et utvidet ansvar også for feriepenger. Trygdens ansvar for feriepenger foreslås derfor redusert til ni uker.

Det foreslås at ordlyden i bestemmelsen om yrkesskade endres i samsvar med utvidelsen av arbeidsgiverperioden.

Folketrygdloven § 10-8 regulerer vilkårene for rett til rehabiliteringspenger som inntreffer etter utløpet av sykepengeperioden. Det uttales at i forbindelse med at arbeidsgiverperioden ble utvidet fra 1. april 1998, skulle antall sykepengedager i § 10-8 ha blitt endret, men at dette ved en feiltakelse ble utelatt. Det framholdes at som følge av utvidelsen av arbeidsgiverperioden må antall sykepengedager i § 10-8 tredje ledd endres til 245 for arbeidstakere. Andre medlemmer kan ha rett til sykepenger i 250 eller 260 dager. Det foreslås at dette tilføyes i § 10-8.

Utvidelsen av arbeidsgiverperioden foreslås gjennomført fra 1. april 1999. Med uendret sykefravær vil utvidelsen av arbeidsgiverperioden føre til en innsparring for staten på om lag 1 050 mill. kroner på helårsbasis. Kommunesektoren vil få merutgifter på om lag 290 mill. kroner på helårsbasis. En utvidet arbeidsgiverperiode vil bety en viss administrativ avlastning for trygdeetaten, mens utvidelsen av forsikringsordningen for arbeidsgivere med få ansatte vil kunne føre til en viss administrativ merbelastning for etaten.

2.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, lederen og Nesvik, medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Næss og Woie Duesund, medlemmene fra Høyre, Høegh og Sjøli, medlemmet fra Senterpartiet, Løvlien, og medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, Ballo, viser til at arbeidsgiverperioden i sykelønnsordningen etter budsjettavtalen ikke blir endret, og fremmer følgende forslag:

«I.

I folketrygdloven gjøres følgende endringer:

§ 8-33 første ledd skal lyde:

Trygden yter feriepenger av sykepenger som trygden har utbetalt til en arbeidstaker etter § 8-17. Feriepenge ytes bare for de første 48 sykepengedagene i opptjeningsåret, se ferieloven § 10 nr. 4.

§ 10-8 tredje ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 248, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og fortsatt er arbeidsufør,

b) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 248, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og igjen blir arbeidsuførens vedkommende er i arbeid uten å ha opparbeidet seg rett til sykepenger på nytt,

II.

I lov av 29. april 1988 nr. 21 om ferie skal § 10 nr. 4 andre ledd bokstav a lyde:

sykepenger utbetalt av folketrygden for inntil 48 dager hvert opptjeningsår, jf. folketrygdloven § 8-33. I tillegg betaler trygden feriepenger av sykepenger som arbeidsgiver får refundert fra trygden for arbeidstakere som er unntatt fra reglene om arbeidsgiverperioden etter folketrygdloven § 8-20 eller av omsorgspenger ved barns eller barnepassers sykdom ut over 10 dager etter folketrygdloven § 9-8, jf. § 9-9. Trygden betaler også feriepenger for inntil 12 uker (60 sykepengedager) av opplæringspenger og pleiepenger ved barns sykdom etter folketrygdloven § 9-17.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Arnesen, Gravdal, Hildeng, Kristoffersen, Skogholt og Øyangen, slutter seg til intensjonen i Regjeringens forslag om å utvide arbeidsgiverperioden. Disse medlemmer har merket seg departementets vurdering om at arbeidsmiljøtiltak og bedre kontakt og oppfølging av den sykemeldte vil kunne forhindre langvarig fravær og utstøting av arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer slutter seg til vurderingen om at en utvidelse av arbeidsgiverperioden vil bidra til å motivere og tydeliggjøre bedriftens ansvar med hensyn til å sette i verk arbeidsmiljøtiltak og til å følge opp den sykemeldte.

Disse medlemmer støtter forslaget om at unntaksordningen for langvarige og kronisk syke videreføres og skal gjelde for hele den foreslåtte arbeidsgiverperioden, og at forsikringsordningen for arbeidsgivere med få ansatte skal omfatte hele arbeidsgiverperioden.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I.

I folketrygdloven gjøres det følgende endringer:

§ 8-12 første og andre ledd skal lyde:

Når en arbeidstaker har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 247 dager i de siste tre årene, opphører retten til sykepenger fra trygden. Når andre medlemmer har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 250 dager i de siste tre årene, opphører retten til sykepenger fra trygden. Dersom trygden yter syke-

penger i de første 17 kalenderdagene eller to ukene, ytes det sykepenger i opptil 260 dager.

Et medlem som har vært helt arbeidsfør i 26 uker etter at vedkommende sist fikk sykepenger fra trygden, får igjen rett til sykepenger fra trygden i 247, 250 eller 260 sykepengedager. Ved vurderingen av om medlemmet har vært helt arbeidsfør, ses det bort fra perioder da vedkommende har mottatt sykepenger i arbeidsgiverperioden eller fra forsikringen for selvstendig næringsdrivende og frilansere for de første 14 dagene.

§ 8-14 andre ledd skal lyde:

Til en arbeidstaker ytes reisetilskottet tidligst fra og med 18. dag etter at arbeidsuførheten oppstod. Ellers ytes reisetilskottet tidligst fra og med 15. dag.

§ 8-17 første ledd bokstav b skal lyde:

når arbeidstakeren har rett til sykepenger i de første 17 kalenderdager av sykefraværet, men arbeidsgiveren ikke er forpliktet til å yte sykepenger etter § 8-18,

§ 8-19 første ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal betale sykepenger i et tidsrom på opptil 17 kalenderdager (arbeidsgiverperioden).

§ 8-19 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Når det er gått mindre enn 17 kalenderdager siden forrige sykefravær, skal et nytt sykefravær regnes med i samme arbeidsgiverperiode

Når arbeidstakeren har vært i arbeid sammenhengende i 17 kalenderdager etter et sykefravær, plikter arbeidsgiveren igjen å betale sykepenger for et tidsrom på opptil 17 kalenderdager (en ny arbeidsgiverperiode).

§ 8-21 første ledd skal lyde:

En arbeidsgiver kan forsikre seg mot ansvar for sykepenger i arbeidsgiverperioden når de samlede lønnsutbetalingene i det foregående året ikke overstiger 40 ganger grunnbeløpet.

§ 8-24 fjerde ledd skal lyde:

Egenmelding kan nyttes for opptil tre kalenderdager om gangen. Ved nytt sykefravær innen 17 kalenderdager regnes tidligere fraværsdager uten legeerklæring med.

§ 8-33 første ledd skal lyde:

Trygden yter feriepenger av sykepenger som trygden har utbetalt til en arbeidstaker etter § 8-17. Feriepenger ytes bare for de første 47 sykepengedagene i opptjeningsåret, se ferieloven § 10 nr. 4.

§ 8-55 bokstav f skal lyde:

Sykepenger fra trygden ytes i opptil 247, 250 eller 260 dager uten hensyn til bestemmelsene i § 8-12.

§ 10-8 tredje ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 247, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og fortsatt er arbeidsufør,
- b) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 247, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og igjen blir arbeidsuførens vedkommende er i arbeid uten å ha opparbeidet seg rett til sykepenger på nytt,

II.

I lov av 29. april 1988 nr. 21 om ferie skal § 10 nr. 4 andre ledd bokstav a lyde:

sykepenger utbetalt av folketrygden for inntil 47 dager hvert opptjeningsår, jf. folketrygdloven § 8-33. I tillegg betaler trygden feriepenger av sykepenger som arbeidsgiver får refundert fra trygden for arbeidstakere som er unntatt fra reglene om arbeidsgiverperioden etter folketrygdloven § 8-20 eller av omsorgspenger ved barns eller barnepassers sykdom ut over 10 dager etter folketrygdloven § 9-8, jf. § 9-9. Trygden betaler også feriepenger for inntil 12 uker (60 sykepengedager) av opplæringspenger og pleiepenger ved barns sykdom etter folketrygdloven § 9-17.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil vise til de forhandlingene som er gjennomført med regjeringspartiene, og er glad for det budsjettforliket som er oppnådd slik at det ikke er aktuelt å utvide arbeidsgiverperioden ut over de 16 dager som er gjeldende per i dag. Disse medlemmer finner det likevel nødvendig å nevne at disse partiers primære standpunkt ved den forrige utvidelsen av arbeidsgiverperioden, var at man ikke ønsket en utvidelse fra 14 til 16 dager. Disse medlemmer vil derfor gå imot Regjeringens forslag om en ny utvidelse av arbeidsgiverperioden for sykepenger.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og Høyres merknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99). Høyre støtter ikke forslaget om å utvide arbeidsgiverperioden i sykelønnsordningen til 3 uker.

Disse medlemmer viser til at arbeidsgiverne har hatt ansvaret for de to første ukene av sykelønnsordningen siden 1978. Utviklingen viser at dette ikke har hatt nevneverdig effekt på sykefraværet. Det er en reell fare for at utvidet arbeidsgiveransvar vil ramme personer med høyt sykefravær. Jo dyrere det er å ha personer med høyt sykefravær ansatt, jo mer vil arbeidsgivere kvie seg for å ansette slike personer.

Disse medlemmer viser til at sykelønnsordningen er den eneste sosiale ytelsen uten noen form for egenandel. Erfaringer fra Sverige viser at innføring av en slik egenandel gir redusert sykefravær og lavere offentlige utgifter. Høyre vil innføre en ordning der man får 50 pst. lønn de tre første dagene av fraværet, dvs. i egenmeldingsperioden. Deretter gis det 90 pst. av full lønn. Det innføres ikke egenandel for fravær under barns sykdom.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil uttrykke tilfredshet med at budsjettforliket medfører at en utvidelse av arbeidsgiverperioden ikke finner sted. Økningen i sykefraværet skyldes i det alt vesentlige en økning av langtidsfraværet, og der bare en liten andel av arbeidstakerne står for den største andelen av fraværet. Dette viser at man som ledd i få ned sykefraværet, må sette inn målrettede tiltak rettet inn mot gruppen av langtidssykmeldte, mens en utvidelse av arbeidsgiverperioden i verste fall bare vil øke utstøtningsmekanismene, betinget av den økte økonomiske belastningen de ulike arbeidsgiverne påføres, noe som i sin tur kan medføre at de reserverer seg mot å ansette personer som forventes å ha et høyere sykefravær enn den gjennomsnittlige arbeidstaker. Sett i forhold til arbeidslinjen, der det er et mål å sysselsette også personer med redusert arbeidsevne, vil dermed en utvidelse av arbeidsgiverperioden kunne komme i konflikt med en slik målsetning.

Det bør være et mål å oppnå bedre samspill mellom arbeidstaker, arbeidsgiver og behandlings- og trygdeapparatet, eksempelvis via støtteordninger som tilrettelegger for at personer med redusert arbeidsevne likevel kan forbli i et arbeidsforhold. En utvidelse av arbeidsgiverperioden virker i motsatt retning; idet ansvaret for oppfølgingen overlates til arbeidsgiver, som i tillegg får økte økonomiske belastninger.

3. HEVING AV MINSTE INNTEKTSGRUNNLAG FOR RETT TIL SYKEPENGER FRA 50 TIL 125 PROSENT AV GRUNNBELØPET - FOLKETRYGDLOVEN §§ 8-3, 8-47 OG 9-3

3.1 Sammendrag

Etter gjeldende rett er det et vilkår for å få rett til sykepenger fra folketrygden at inntektsgrunnlaget for sykepenger utgjør minst 50 prosent av grunnbeløpet. Det er ingen nedre inntektsgrense for rett til sykepenger fra arbeidsgiveren i de første 16 dagene av sykmeldingsperioden (arbeidsgiverperioden). For yrkesaktive som midlertidig har vært ute av inntektsgivende arbeid, kreves det at medlemmet kan godtgjøre et inntektstap og har et sykepengegrunnlag som minst svarer til grunnbeløpet. Det er et vilkår også for rett til stønad ved barns og barnepassers sykdom at inntektsgrunnlaget utgjør minst 50 prosent av grunnbeløpet.

Departementet mener at kravene til minsteinntekt i sykepenge- og dagpengeordningen under arbeidsløshet bør være på tilnærmet samme nivå. Kravet til minsteinntekt for dagpenger var tidligere 0,75 ganger grunnbeløpet, men ble hevet i 1996. En minsteinntektsgrense på 125 prosent av grunnbeløpet tilsvarer kravet til minsteinntekt for dagpenger i siste kalenderår. Departementet er av den oppfatning at utviklingen i sykepengeutgiftene den senere tid, taler for at det er nødvendig å skjerpe vilkårene for rett til sykepenger noe. På denne bakgrunn foreslår departementet å heve det minste inntektsgrunnlaget for rett til sykepenger fra trygden fra 50 til 125 prosent av grunnbeløpet. Det er tilsvarende vilkår om minsteinntekt for rett til stønad ved barns og barnepassers sykdom etter folketrygdloven kapittel 9 som for sykepenger ved egen sykdom. Endringen vil derfor også gjelde for rett til omsorgspenger, pleiepenger, og opplæringspenger fra folketrygden.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. januar 1999, og gis virkning for sykepengetilfeller som oppstår etter dette tidspunkt. Forslaget er anslått å gi en innsparing for folketrygden på om lag 265 mill. kroner som helårsvirkning i 1999.

3.2 Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter ikke Regjeringens forslag om å heve folketrygdens krav til minsteinntekt fra 50 til 125 pst. av grunnbeløpet.

Disse medlemmer viser til at forslaget vil medføre at ca. 200 000 arbeidstakere mister retten til sykepenger, og et flertall av disse er deltidsarbeidende kvinner og personer som kombinerer arbeid og trygd.

Disse medlemmer understreker Stortingets uttalte målsetting om i større grad å ha fleksibilitet med hensyn til å kombinere arbeid og trygd, slik at også de med en restarbeidsevne i større grad kan delta i arbeidslivet. Mange av disse vil bli berørt av forslaget.

Disse medlemmer vil videre understreke omsorgssektorens tiltagende behov for arbeidskraft og at en her er avhengig av de mange kvinner som i perioder av sitt liv ønsker å ha deltidsarbeid, og at også disse i stor utstrekning vil bli berørt av Regjeringens forslag.

Disse medlemmer er engstelige for at tap av vesentlige arbeidstakerrettigheter som sykepengerrettigheter kan virke demotiverende med hensyn til den enkeltes deltakelse i arbeidslivet.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn opprettholde folketrygdlovens bestemmelser av i dag og vil stemme mot forslag til endring av §§ 8-3, 8-47 og 9-3 i folketrygdloven.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet støtter Regjeringens forslag om på bakgrunn av utviklingen i sykepengeutgiftene den senere tid å heve minsteinntektsgrunnlag for rett på sykepenger fra trygden fra 0,5 til 1,25 grunnbeløp. Dette vil bidra til en viss harmonisering av reglene i forhold til dagpengeordningen.

Disse medlemmer understreker at endringen ikke berører retten til sykepenger i arbeidsgiverperioden. Disse medlemmer viser til at ca. 195 700 personer i 1996 hadde en arbeidsinntekt mellom 0,5 G og 1,25 G. Av disse var 108 800 kvinner og 86 900 menn. Størrelsesorden etter antallet personer som etter endringen ikke får utbetalt sykepenger fra trygden, kan beregnes ut fra statestatikken for 1997, da i alt ca. 22 000 personer med inntekt mellom 0,5 G og 1,25 G fikk utbetalt sykepenger fra trygden. I 1997 var arbeidsgiverperioden 14 dager mot 16 dager i 1999, og dette vil kunne innebære at antallet sykepenger tilfeller fra trygden for 1999 er noe lavere.

Disse medlemmer har merket seg at i 1997 var ca. 1 700 sykepengemottakere med inntektsgrunnlag lavere enn 1,25 G registrert med uførepensjon, og at antallet sykepengemottakere som også var mottakere av attføringspenger, var lavt. Disse medlemmer har også merket seg at Regjeringen i den bebudede stortingsmelding om utjamning i levekår bl.a. vil komme med forslag som legger til rette for enklere kombinasjon av arbeid og trygd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sitt primære budsjettforslag der disse medlemmer har funnet dekning for ikke å heve minste inntektsgrunnlag for rett til sykepenger fra 50 til 125 pst. av grunnbeløpet. Disse medlemmer vil imidlertid vise til avtalen med regjeringspartiene der det ikke var mulig å få til en avtale om å ikke heve dette inntektsgrunnlaget. Disse medlemmer vil derfor gi sin tilslutning til dette punktet, da disse medlemmers inndekning forutsetter at Fremskrittspartiets primære budsjettforslag blir vedtatt.

4. HEVING AV ALDERSGRENSEN FOR RETT TIL OMSORGSPENGER OG PLEIEPENGER NÅR BARNET HAR EN FUNKSJONSHEM-

MING ELLER KRONISK SYKDOM M. V. - FOLKETRYGDLOVEN §§ 9-5, 9-10 OG 9-11

4.1 Sammendrag

Folketrygdloven kapittel 9 gir regler om rett til økonomisk kompensasjon for yrkesaktive foreldre når de har inntektstap som følge av fravær ved barns sykdom.

Det redegjøres for gjeldende rett for omsorgspenger som når barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet, har en aldersgrense på 16 år. Omsorgspenger ytes med 100 prosent av inntektsgrunnlaget opp til seks ganger grunnbeløpet til arbeidstakere. Også for pleiepenger er aldersgrensen 16 år når barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet. Når et psykisk utviklingshemmet barn er alvorlig sykt, ytes det pleiepenger uten hensyn til denne aldersgrensen så lenge barnet bor hjemme.

Det vises til at det i folketrygdloven § 1-6 er bestemt at man med barn i denne loven mener en person under 18 år. Dette innebærer at gjeldende regler opererer med et generelt skille mellom barn og voksne ved 18 år, mens det for omsorgs- og pleiepenger er en øvre aldersgrense på 16 år. Departementet mener det er behov for å harmonisere aldersgrensene i folketrygdloven på dette området, slik at man får et entydig skille mellom barn og voksne. Departementet mener at dette skillet bør gå ved myndighetsalderen. Departementet legger vekt på at barn i visse tilfeller kan ha behov for tilsyn og pleie fra foreldrene også etter fylte 16 år. Dette behovet er antagelig størst ved svært alvorlige diagnoser, f.eks. kreft.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at aldersgrensen for rett til omsorgspenger og pleiepenger heves fra 16 til 18 år. Dette foreslås å gjelde for omsorgspenger når barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet, pleiepenger når et kronisk sykt eller funksjonshemmet barn er innlagt på sykehus på grunn av mindre alvorlig sykdom, og pleiepenger når barnet er innlagt på sykehus eller blir pleiet i hjemmet ved svært alvorlig eller livstruende sykdom eller skade.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. mars 1999, og gis virkning også for tilfeller hvor barnet ble sykt før dette tidspunktet. Forslaget vil gi merutgifter på om lag 10-12 mill. kroner for 1999. Endringen vil omfatte et begrenset antall foreldre. Forslaget vil innebære noe merarbeid for trykdeetaten.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag om at rett til omsorgspenger og pleiepenger heves fra 16 til 18 år. Videre støtter komiteen departementets syn på at den generelle aldersgrensen for omsorgs- og pleiepenger fortsatt bør være 12 år.

5. REISETILSKOTT FOR MOTTAKERE AV REHABILITERINGSPENGER UNDER AKTIVISERING OG ARBEIDSTRENING HOS ARBEIDSGIVER M.V. - FOLKETRYGDLOVEN § 10-7

5.1 Sammendrag

Departementet legger fram forslag om endringer i folketrygdlovens kapittel 10 om ytelser under medisinsk rehabilitering. Av § 10-7 følger hvilke former for stønad man kan få under medisinsk rehabilitering. Departementet foreslår at denne bestemmelsen utvides for å motivere personer under rehabilitering til å forsøke seg i arbeid.

Det redegjøres for gjeldende rett, og det framholdes bl.a. at mens det til personer som gjennomgår yrkesrettet attføring, for eksempel arbeidstrening, ytes stønad til dekning av nødvendige utgifter til daglige reiser i forbindelse med attføringstiltaket, så finnes det ikke noen tilsvarende bestemmelse i forbindelse med tidsbegrenset aktivisering og arbeidstrening hos arbeidsgiveren. Det vises videre til at det kan ytes reisetilskott i stedet for sykepenger dersom en person midlertidig ikke kan reise på sin vanlige måte til og fra arbeidsstedet på grunn av sykdom eller skade i støtte- og bevegelsesorganene, mens det ikke finnes noen tilsvarende ordning som alternativ til rehabiliteringspenger.

Etter departementets syn bør ikke medlemmer som gjennomgår arbeidstrening i henhold til § 10-8, stilles i en dårligere økonomisk situasjon enn medlemmer som gjennomgår yrkesrettet attføring etter § 11-8. Departementet foreslår derfor at det skal kunne ytes reisetilskott til mottaker av rehabiliteringspenger under aktivisering og arbeidstrening hos arbeidsgiver. Departementet foreslår samtidig at det gis forskrift om stønad til dekning av nødvendige utgifter til daglige reiser i forbindelse med aktivisering og arbeidstrening.

For å likestille medlemmer med rett til rehabiliteringspenger med medlemmer med sykepengerrettigheter foreslår departementet at det skal kunne ytes tilskott til dekning av arbeidsreiser som alternativ til rehabiliteringspenger. På samme måte som i sykepengeordningen skal ordningen bare gjelde ekstra transportutgifter p.g.a. bevegelseshemming. Reisetilskott foreslås begrenset til det beløp medlemmet ville ha fått utbetalt i rehabiliteringspenger for samme tidsrom.

Endringene foreslås å tre i kraft 1. januar 1999 og gi virkning også for løpende tilfeller. Utgiftene ved dekning av reiseutgiftene for mottaker av rehabiliteringspenger under tidsbegrenset aktivisering og arbeidstrening hos arbeidsgiveren anslås isolert sett til ca kr 3 mill. kroner per år. Departementet forutsetter at økt bruk av arbeidstrening vil føre til at rehabiliteringspengeperioden kortes ned. Dermed antas endringen ikke å gi merutgifter, men kan derimot føre til en

viss innsparing. Det uttales at endringen med tilskott til dekning av arbeidsreiser som alternativ til rehabiliteringspenger ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at stønadsordningen for reiseutgifter er forskjellig for henholdsvis yrkesrettet attføring og arbeidstrening/aktivisering under rehabilitering. Komiteen deler departementets syn på at dette synes uheldig.

Komiteen deler departementets oppfatning at en stønadsordning for reiseutgifter i forbindelse med rehabiliteringsopplegg vil være et positivt tiltak for å fremme tilbakevending til arbeidslivet.

Komiteen slutter seg til forslaget fra departementet om at det skal kunne ytes reisetilskott til mottaker av rehabiliteringspenger under aktivisering av arbeidstrening hos arbeidsgiver.

6. STØNADSORDNINGEN FOR ENSLIGE FORSØRGERE I FOLKETRYGDEN BEGRENSES TIL FORSØRGERE SOM LEVER ALENE MED BARNET/BARNA - FOLKETRYGDLOVEN § 15-5 TREDJE LEDD

6.1 Sammendrag

Departementet foreslår at folketrygdens stønader til enslige forsørgere ikke skal kunne gis når den enslige forsørgeren lever i et samboerforhold som har vart i minst 12 av de siste 18 månedene. Det blir da like vilkår for rett til ytelse som enslig forsørger både i folketrygden og i barnetrygden. Et stabilt samboerforhold får samme virkning som ekteskap med særkullsbarn i forhold til stønadsordningen for enslige forsørgere.

Det framholdes at etter gjeldende rett kan en mor eller far i dag få stønad som enslig forsørger, selv om vedkommende inngår et stabilt samboerforhold, så lenge de ikke har felles barn eller gifter seg. Ved lovendring som trådte i kraft 1. januar 1994, ble det innført en generell bestemmelse i folketrygdloven som trygderettslig likestiller visse grupper samboerpar med ektepar. Det gjelder samboerpar som tidligere har vært gift med hverandre eller har felles barn. Etter lovendring i februar 1997 skal bestemmelsene om redusert grunnpensjon (75 prosent) til gifte pensjonister også gjelde samboerpar som har levd sammen i 12 av de siste 18 månedene.

Det vises videre til at etter lovendring i desember 1993 faller retten til tilleggsytelser fra barnetrygden for den som er alene om omsorgen for barn, også bort dersom stønadsmottakeren lever i ekteskapslignende forhold i en felles husholdning og har levd slik i minst

12 av de siste 18 måneder, eller lever i ekteskapslignende forhold i en felles husholdning og har felles barn. Etter dette er et samboerforhold som har vart i mer enn 12 av de siste 18 månedene, likestilt med ekteskap i forhold til barnetrygdloven og når det gjelder reduksjon av grunnpensjon i folketrygdloven, mens det etter dagens regler ikke er til hinder for at det gis stønad til en enslig forsørger.

Etter departementets oppfatning er det ikke lenger rimelig med en slik ulikhet. Etter departementets syn bør valget av samlivsform ikke påvirkes av at den ene parten gir bedre tilgang til offentlige stønadsordninger enn den andre.

Det uttales at den som har en samboer til å dele boutgifter og andre husholdsutgifter med, ikke har samme behov for stønad som en som bor alene.

På denne bakgrunn foreslår departementet at stønadsordningen for enslig mor eller far begrenses til en forelder som lever alene med barnet/barna. Departementet finner det rimelig at endringen bare skal gjelde stabile ekteskapslignende forhold slik det gjelder for bortfall av tilleggsytelser etter barnetrygdlovens kapittel 15 faller bort for personer med særkullsbarn som har levd i et samboerforhold i mer enn 12 av de siste 18 månedene. Departementet legger til grunn at lovendringen følges opp på samme måte som tilsvarende bestemmelser i lov om barnetrygd.

Det foreslås at endringen trer i kraft 1. juli 1999 og gis virkning for alle stønadsmottakere. På grunn av nødvendige oppfølgingsrutiner er det grunn til å regne med en del merarbeid for trygdeetaten. Trygdekontorene må ved innføringen revidere og omregne minst 4 700 saker. Mindreutgiftene for folketrygden anslås til 170 mill. kroner på årsbasis.

6.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet, støtter departementets forslag om at stønadsordningen for enslig mor eller far begrenses til en forelder som lever alene med barnet/barna, og at stønad etter folketrygdloven kap. 15 faller bort for personer med særkullsbarn som har levd i et samboerforhold i mer enn 12 av de siste 18 månedene.

Flertallet viser til at hensikten med stønadsordningen for enslig mor eller far er å sette en enslig forelder i stand til å forsørge seg selv etter en rimelig overgangstid.

Flertallet er kjent med det regjeringsoppnevnte utvalget, «Samboerutvalget», som på bred basis skal gå igjennom lover og regelverk med sikte på å li-

kestille gifte og samboende par. Flertallet avventer resultatet av dette arbeidet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet, vurderer det slik at den som har en samboer å dele boutgifter og andre husholdningsutgifter med, ikke har de samme behov for stønad.

Dette flertallet vil imidlertid allerede nå uttrykke at den deler departementets vurdering om at det generelt sett ikke lenger er grunnlag for å opprettholde skille mellom samboere og ektefeller i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til bestemmelser i folketrygden om at utdanningsstønad bare gis for det tidsrom den enslige mor eller far har rett til overgangsstønad, jf. folketrygdloven § 15-12.

Disse medlemmer minner om at utdanningsstøtten til enslige forsørgere er ment å være hjelp til selvhjelp ved at enslige forsørgere gjennom utdanning skal bli bedre i stand til å forsørge seg selv gjennom arbeid.

Disse medlemmer peker på at flere mottakere av denne stønaden kan miste den midt i et utdanningsforløp dersom de før endt utdanning skulle inngå i et samboerforhold. Disse medlemmer finner det urimelig at enslige forsørgere som er blitt tilstått utdanningsstøtte, på dette grunnlaget skulle miste den midt i et utdanningsforløp. Disse medlemmer vil peke på at dette vil kunne forringe lovens intensjon om selvforsørging.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I folketrygdloven gjøres følgende endring:

§ 15-12 sjette ledd skal lyde:

Uten hensyn til bestemmelsen i § 15-5 tredje ledd bokstav c, kan det fortsatt gis utdanningsstønad til et medlem som under utdanning mister retten til andre stønader etter dette kapitlet.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet vil påpeke at ikrafttredelse 1. juli 1999 er valgt nettopp fordi de som er under utdanning, da er ferdig med skoleåret. både av likhetshensyn og administrative hensyn synes det riktig at endringen gjøres gjeldende for alle fra samme tidspunkt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti henviser til Sosialistisk Venstrepartis merknader i Innst. S. nr. 180 (1995-96) til St.meld. nr. 35 (1994-95); Velferdsmeldingen. Dette medlem går mot departementets forslag om at samboende og gifte sidestilles, slik at stønadsordningen for enslig mor eller far etter folketrygdlovens kap. 15 dermed faller bort for personer med særkullsbarn i et samboerforhold. Dette medlems begrunnelse er at det etter dette medlems syn er urimelig å forvente at en samboer (som i tillegg selv kan ha ansvar for særkullsbarn) skal overta de økonomiske forpliktelsene for den andres særkullsbarn.

7. INNSKJERPET KRAV TIL FORVENTET YRKESAKTIVITET FOR GJENLEVENDE EKTEFELLE MED ETTERLATTEPENSJON ELLER OVERGANGSSTØNAD FRA FOLKETRYGDEN - FOLKETRYGDLOVEN § 17-8

7.1 Sammendrag

Etter gjeldende rett har en gjenlevende ektefelle under 67 år på visse vilkår rett til etterlattepensjon basert på den avdødes opptjening. Pensjonen består av en grunnpensjon og 55 prosent av den avdødes tilleggspensjon og/eller særtillegg. Hvis den gjenlevende ikke har rett til pensjon, kan det gis overgangsstønad som vanligvis er begrenset til ett år. Overgangsstønaden beregnes etter de samme regler som pensjonen. Både pensjon og overgangsstønad blir redusert på grunnlag av arbeidsinntekt som den gjenlevende har (faktisk inntekt) eller kan forventes å få (forventet inntekt). Ytelsene reduseres med 40 prosent av inntekt over halvparten av grunnbeløpet.

Antallet etterlattepensjonister har i perioden fra 1988 til 1997 blitt redusert fra om lag 38 000 til knapt 30 000. Av dem som mottar etterlattepensjon, er ca 63 prosent 55 år eller eldre, ca 32 prosent i alderen 40 til 54 år og ca fem prosent under 40 år. Fradrag i pensjonen for arbeidsinntekt gjøres for 68 prosent i aldersgruppen 55 til 59 år, for 73 prosent i aldersgruppen 40 til 54 år og for 55 prosent i aldersgruppen under 40 år.

Det vises til at det i St.meld. nr. 35 (1994-95), Velferdsmeldingen, ble stilt spørsmål om etterlattepensjonen i tilstrekkelig grad stimulerer til å bli selvforsørget ved inntektsgivende arbeid, særlig for etterlatte i yngre årsklasser, og til at sosialkomiteens flertall gikk inn for en form for aldersgradering slik at de som har mulighet til å arbeide, ikke kan leve av etterlattepensjon i lang tid.

Departementet er enig i at en aldersgradering av etterlattepensjonen eller en tidsbegrensning vil kunne være hensiktsmessig for å motivere yngre etterlatte til selvforsørging ved inntektsgivende arbeid.

Departementet har vurdert ulike ordninger i samarbeid med Rikstrygdeverket, men har kommet til at aldersgradering og tidsbegrensning kan gi uheldige re-

sultater da middelaldrende og eldre kvinner kan ha svært ulike arbeidsmuligheter, og yngre kvinner kan ha ulike omsorgsforpliktelser. Det uttales at ved å fastsette en forventet inntekt ut fra en vurdering av den gjenlevendes situasjon, vil regelverket framstå som mer smidig, og i større grad ivareta behovet for etterlattepensjon hos den gjenlevende.

Departementet mener derfor at utgangspunktet fortsatt bør være at forventet inntekt fastsettes etter en rimelighetsvurdering ut fra den gjenlevendes situasjon. Det vil si at det fortsatt skal legges vekt på alder, evner, utdanning, yrkeserfaring, arbeidsmuligheter, arbeidets art og omfang, helse og omsorg og pleie av nærstående. Departementet mener imidlertid at det bør stilles større krav til forventet inntekt, spesielt for yngre etterlatte enn etter dagens praksis. Etter departementets oppfatning bør regelverket dessuten innskjerpes på en slik måte at det blir enklere å praktisere enhetlig. Departementet foreslår derfor en hovedregel om at pensjonen for etterlatte under 55 år skal reduseres ut fra en forventet inntekt som minst svarer til to ganger grunnbeløpet hvis ikke den etterlatte har rimelig grunn til å ha en mindre inntekt. Departementet foreslår at det gjøres unntak for etterlatte som fyller vilkårene for overgangsstønad til enslige forsørgere.

Den foreslåtte lovendringen får også virkning for etterlattepensjon fra Statens Pensjonskasse, Pensjonsordningen for apoteketaten og Pensjonsordningen for sykepleiere. Forventet inntekt skal etter disse bestemmelsene settes til samme nivå som i folketrygden.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft 1. mai 1999. Økonomisk helårsvirkning ved full effekt anslås til en innsparing på 15 mill. kroner. Endringen gir en viss administrativ merbelastning spesielt ved gjennomføringen.

7.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet, har merket seg at Regjeringen gjennom sitt lovforslag følger opp Velferdsmeldingens intensjoner med hensyn til å komme fram til en utforming av etterlattepensjonen som i større grad stimulerer til selvforsørging gjennom eget arbeid. Flertallet støtter disse intensjonene.

Flertallet peker imidlertid på at forslaget ikke innebærer noen aldersgradering og/eller tidsbegrensning for yngre etterlatte slik flertallet i sosialkomiteen uttrykte ønske om i forbindelse med behandlingen av Velferdsmeldinga.

Flertallet har merket seg at departementet har kommet til at aldersgradering og tidsbegrensning kan gi uheldige resultater. Flertallet konstaterer at denne vurderingen er fremkommet etter samråd med

Rikstrygdeverket, og at forslaget ikke har vært ute til høring, jf. brev av 24. november 1998.

Flertallet viser til at lovendringen foreslås iverksatt 1. mai 1999, og at nyordningen skal gjelde for alle stønadmottakere, også for dem som mottar etterlattepensjon i dag. Flertallet viser til at det etter departementets vurdering ikke er behov for overgangsregler.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, deler Regjeringens oppfatning om at en bør få en utforming av etterlattepensjonen som bidrar til å motivere etterlatte og særlig yngre etterlatte til selvforsørging.

Dette flertallet viser til at dette også var intensjonen ved Stortingets behandling av Velferdsmeldinga der flertallet i sosialkomiteen uttalte at

«På denne bakgrunn mener flertallet det bør vurderes en form for aldersgradering av etterlattepensjon, slik at etterlattepensjon til yngre etterlatte kun ytes i et tidsbegrenset antall år.»

Dette flertallet konstaterer at det fremlagte forslaget har en annen innretning enn det som ble uttrykt av flertallet i Stortinget, og at den innretningen som ble foreslått av flertallet, i liten utstrekning er blitt vurdert.

Dette flertallet kan ikke slutte seg til at et forslag med så store konsekvenser for den enkelte, ikke er sendt på høring.

Dette flertallet mener at det fremlagte forslag bør sendes tilbake, og at regjeringen bes fremme ny sak til Stortinget etter at også berørte parter er hørt.

Dette flertallet fremmer følgende forslag:

«Ot.prp. nr. 4 (1998-99) - Kap. 7 Innskjerpet krav til forventet yrkesaktivitet for gjenlevende ektefelle med etterlattepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden - folketrygdloven § 17-8 - sendes tilbake til Regjeringen, slik at saken sendes på høring for drøfting av ulike alternativer før den på nytt legges frem for Stortinget.»

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti finner forslaget helt uakseptabelt. Disse medlemmer vil vise til at dersom en slikt prinsipp skal innføres, må dette være for dem som starter sin opptjening i dag. Disse medlemmer vil vise til at det som her legges frem, er snakk om rettigheter som alle har basert sin fremtid på. Disse medlemmer vil vise til at avdøde pensjonister har, sammen med sine ektefeller, basert gjenlevendes fremtid på vissheten om at avdødes opptjente rettigheter skal kunne sikre den etterlattes fremtid. Disse medlemmer vil derfor gå imot at denne endringen gjennomføres.

Disse medlemmer vil understreke at ved behandlingen av Velferdsmeldingen våren 1996 gikk disse partiers medlemmer i sosialkomiteen imot den omleggingen av etterlattepensjonen som var foreslått. Disse medlemmer viser til at disse partiers medlemmer i sosialkomiteen, sammen med medlemmene fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, fremmet følgende forslag:

«Regelverket om arvete tilleggspensjonsrettigheter beholdes uendret, slik at ektefellen fortsatt arver 55 pst. av ektefellens samlede pensjonsrettigheter».

8. LIKESTILLING AV AVTALEFESTET PENSJON I OFFENTLIG OG PRIVAT SEKTOR NÅR DET GJELDER RETTEN TIL ETTERLATTEPENSJON - FOLKETRYGDLOVEN §§ 16-10 OG 17-11

8.1 Sammendrag

Lov om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon som trådte i kraft 1. januar 1989, regulerer hvilke tidligpensjonsordninger som kan få tilskott fra staten. Et av vilkårene for å få statstilskott er at det ikke kan ytes pensjon fra AFP-ordningen for samme tidsrom som det ytes etterlattepensjon fra folketrygden. En tilsvarende adgang til å gå av med tidligpensjon ble også avtalt i offentlig sektor, men vilkårene har ikke vært tilpasset tilskottsloven. Bestemmelsene i folketrygdloven om at etterlattepensjon ikke kan gis samtidig med avtalefestet pensjon, var fram til 1. oktober 1997 begrenset til pensjon fra AFP-ordninger i privat sektor. Avtalefestet pensjon i offentlig sektor førte ikke til at etterlattepensjon fra folketrygden falt bort. Pensjonene ble imidlertid samordnet etter samordningsloven, men pensjonisten fikk allikevel en betydelig økt samlet pensjon i disse to årene. Dette gjelder fortsatt for pensjonister som mellom fylte 65 og 67 år får en offentlig avtalefestet pensjon beregnet som tjenestepensjon.

Det vises til at etter inntektsoppgjøret i 1997 med senket pensjonsalder og samtidig endring av folketrygdloven er forholdet mellom etterlattepensjon fra folketrygden og avtalefestet pensjon slik for en gjenlevende ektefelle med rett til avtalefestet pensjon fra offentlig sektor:

- Før uttak av avtalefestet pensjon i offentlig sektor, har gjenlevende ektefelle rett til etterlattepensjon som avkortes i forhold til forventet arbeidsinntekt.
- Ved uttak av avtalefestet pensjon mellom fylte 62 og 65 år faller etterlattepensjonen fra folketrygden helt bort.
- For 65- og 66-åringer med avtalefestet pensjon, utbetales etterlattepensjon fra folketrygden igjen, men den samordnes med den avtalefestede pensjonen.
- Etter fylte 67 år faller etterlattepensjonen bort, og det gis egen alderspensjon fra folketrygden som

samordnes med egen tjenestepensjon.

Dette innebærer at en gjenlevende ektefelle som tar ut avtalefestet pensjon fra fylte 62 år, først mister etterlattepensjon i tre år, deretter får den igjen i to år med økt samlet pensjon, hvoretter den faller bort ved overgang til alderspensjon ved fylte 67 år og samlet pensjon reduseres. I privat sektor faller retten til etterlattepensjon fra folketrygden helt bort ved uttak av avtalefestet pensjon.

Etter departementets vurdering bør folketrygden behandle like tilfeller likt og ikke forskjellsbehandle persongrupper uten god grunn. Departementet kan ikke se at det er noen rimelig grunn til at enkelte pensjonister som mottar AFP, får etterlattepensjon fra folketrygden og andre ikke. Departementet foreslår på denne bakgrunn at det ikke samtidig skal kunne gis etterlattepensjon fra folketrygden til pensjonister som mottar AFP i offentlig sektor. Forslaget gjelder ytelser til både gjenlevende ektefeller og tidligere familiepleiere.

Det foreslås at lovendringene trer i kraft 1. mai 1999 og gis virkning for nye tilfeller. Endringene fører til administrative forenklinger både for trygdeattent og de offentlige pensjonsordningene. For folketrygden vil lovendringene føre til mindretgifter på 14 mill. kroner på årsbasis ved full virkning. De offentlige pensjonsordningene får merutgifter som på årsbasis blir ca 3,4 mill. kroner for Statens Pensjonskasse og ca 3,9 mill. kroner for kommunesektoren.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at da avtalefestet pensjon ble innført, ble det bestemt at det ikke samtidig skulle ytes AFP og etterlattepensjon fra folketrygden, og at bakgrunnen for det var at en ønsket å unngå at det offentlige skulle bidra til en dobbeldekning av det samme pensjonsbehov.

Dette prinsippet er ikke ivaretatt for AFP-pensjonister mellom 65 og 67 år i offentlig sektor, slik tilfellet er for de øvrige AFP-pensjonister. Komiteen deler departementets syn på at folketrygden bør behandle like tilfeller likt.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunnen til det fremlagte forslag.

9. ENDRINGER I REGLENE OM KRIGSPENSJONERING - LIKHET OG FORENKLING. - LOVER OM KRIGSPENSJONERING AV 13. DESEMBER 1946 NR. 21 OG 22 OG MIDLERTIDIG TILLEGGSLOV AV 29. JUNI 1951 NR. 34

9.1 Sammendrag

Krigspensjoneringslovene gir rett til invalidepensjon til den som har fått mén eller nedsatt arbeidsevne som følge av krigsskade eller påkjenninger under kri-

gen 1939 - 1945. Lovene omfatter også etterlatte. Lovene om krigspensjon bygger på et innteksgradert pensjonsgrunnlag. Etter gjeldende regler fastsettes pensjonsgrunnlaget for innsats- og overgrepspersoner skjønnsmessig i forhold til den årsinntekten som den skadde eller avdøde forventes å ha hatt per 1. juli 1946 hvis skaden eller ulykken ikke hadde inntruffet.

Det vises til at da Stortinget våren 1985 behandlet forslag til endringer i krigspensjoneringslovene, uttalte sosialkomiteen bl.a. (Innst. O. nr. 69 (1984-85):

«Komiteen forutsetter at det må skje en gradvis avvikling av de ulike pensjonstrinn for innsats- og overgrepsfolk. Målet må være å stå tilbake med ett pensjonsgrunnlag - det høyeste.»

Etter endring i 1995 gjenstår to grunnlag. Høyeste grunnlag gir i dag kr 201 120 i årlig pensjon ved full uførhet, mens nest høyeste gir kr 191 808 i pensjon.

Dersom krigspensjonistens ektefelle er varig arbeidsdyktig og ikke er i stand til å utføre husarbeid, kan pensjonisten etter gjeldende regler innvilges et tillegg til hjelp i huset. Tillegg til hjelp i huset kan også gis hvis pensjonisten er enkemann (enke) eller fraskilt med omsorg for barn under 18 år. Fullt tillegg til hjelp i huset utgjør per 1. mai 1998 kr 36 576 i året.

Trenger krigsinvaliden særskilt tilsyn og pleie på grunn av krigsskade, kan det etter gjeldende regler gis et hjelpeløshetsbidrag. Bidraget har ulike satser avhengig av hvor stort behovet for tilsyn og pleie er. Fullt hjelpeløshetsbidrag utgjør per 1. mai 1998 kr 91 428 per år.

I henhold til militærloven § 10 andre ledd og sivilloven § 15 andre ledd kan en krigsinvalid som av helsemessige eller andre grunner trenger ny bolig eller trenger å utbedre den boligen han har, få hjelp til finansiering ved en kapitalutløsning av pensjonen. Kapitalutløsning kan etter de samme bestemmelsene også gis for å bidra til å skaffe den invalide et varig inntektsgivende arbeid. Kapitalutløsningen medfører en livsvarig reduksjon i pensjonen, og den må være økonomisk forsvarlig. Også enker kan få utløsning.

Etter departementets oppfatning er det ønskelig at det uttrykte målet i sosialkomiteens uttalelse fra 1985 nå fullføres slik at man står igjen med det høyeste grunnlaget. En slik endring vil medføre større økonomisk likhet for krigspensjonistene, og vil medføre at 75 prosent av pensjonistene får høyere ytelse fra krigspensjoneringsloven enn de nå har.

Det uttales at reglene for særordningen med tillegg til hjelp i huset oppfattes som urettferdige for mange krigspensjonister som vanskelig forstår hvorfor tillegget faller bort når hustruen har falt fra. Det kan også være vanskelig å forstå hvorfor enslige pensjonister av begge kjønn som p.g.a. alder og sykdom er avhengig av hjelp i huset, ikke får tillegg til hjelp i huset etter krigspensjoneringslovene. Departementet antar at de grupper som ordningen med tillegg til hjelp i huset tok sikte på, nå har fått slik hjelp, og

viser ellers til de kommunale hjemmebaserte tjenestene som skal gi nødvendig hjelp til personer som bor hjemme - også til krigspensjonistene. På denne bakgrunn foreslår departementet at særordningen med tillegg til hjelp i huset blir avviklet for nye tilfeller.

Om særordningen med hjelpeløshetsbidrag framholder departementet at det er ulikheter mellom dem som får pensjon etter hovedlovene av 1946, og dem som oppbeholder pensjon etter tilleggsloven av 1968. Det uttales at ulikheten er vanskelig å forklare og forsvare overfor den enkelte krigsinvalid. Departementet antar at de som har behov for hjelpeløshetsbidrag på grunn av krigsskade, har fått dette nå, og at de fleste som heretter blir hjelpeløse, blir det på grunn av alderdom og ikke på grunn av krigsskade. På denne bakgrunn foreslår departementet at særordningen med hjelpeløshetsbidrag blir avviklet for nye tilfeller.

Departementet uttaler at det nå i liten grad er behov for en ordning med kapitalutløsning med formål å gi hjelp til finansiering av bedre bolig, eller bidra til å skaffe den invalide et varig inntektsgivende arbeid. Departementet foreslår derfor at også denne ordningen blir avviklet for nye tilfeller.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. september 1999. Økning av laveste pensjonsgrunnlag for innsats- og overgrepspersoner fører til merutgifter for krigspensjoneringen med ca 50 mill. kroner på årsbasis. Avvikling av særordningene med tillegg til hjelp i huset, hjelpeløshetsbidrag og kapitalutløsning for nye tilfeller vil skape større likhet og være en administrativ forenkling. Mindreutgiftene ved full virkning anslås til 7 mill. kroner på årsbasis.

9.2 Komiteens merknader

Komiteen støtter forslaget om endring i regelen for krigspensjonering slik at innsats- og overgrepspersoner får likt pensjonsgrunnlag.

Komiteen viser til at det fremlagte forslag er en oppfølging av Stortingets tidligere uttalte målsetting om en gradvis avvikling av de ulike pensjonstrinn for så å stå igjen med det høyeste pensjonsgrunnlag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, støtter forslagene om - for nye tilfeller - å avvikle særordningen med tillegg til hjelp i huset, særordningen med hjelpeløshetsbidrag og særordning med kapitalutløsning av pensjoner. Flertallet deler departementets syn på at behovet for særordninger ikke er til stede på samme måte i dagens samfunn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at denne end-

ringen i krigspensjonene burde vært gjennomført med virkning fra 1. mai, da disse medlemmer ser det som naturlig at disse endringene skjer samtidig med de øvrige endringer i pensjonene. Disse medlemmer vil her bare vise til at endringer som kommer som følge av trygdeoppjøret, gjøres gjeldende fra 1. mai. Disse medlemmer har i sitt primære budsjettforslag lagt inn denne endringen i tidspunkt, men vil gi sin tilslutning til Regjeringens forslag, da vårt primære forslag ikke får flertall.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti vil vise til at Fremskrittspartiet fremmet et Dokument 8-forslag tidligere om at det laveste grunnlaget for krigspensjoner for innsatspersoner avvikles. Dette fikk støtte fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti. Disse medlemmer har med glede sett at dette nå er på plass i forslaget til budsjett for 1999.

10. UTBETALINGSMÅTEN FOR YTELSE FRA FOLKETRYGDEN M.M. - FOLKE- TRYGDLOVEN NY § 22-18 M.FL.

10.1 Sammendrag

Det framholdes at folketrygdloven ikke har bestemmelser om hvordan ytelser skal utbetales. Praktis har vært at den enkelte stønadsmottaker selv kan velge hvordan ytelsene skal utbetales. En stor del velger å få pengene sine via direkteutbetalingskort. Etter dagens praksis betales overføringsutgiftene av trygdeetaten, uansett hvilken betalingsmåte som er valgt. Det framholdes at Rikstrygdeverket ønsker å foreta flest mulig av utbetalingene fra trygdeetaten som overføringer til mottakernes konto, noe som vil redusere utbetalingsutgiftene med betydelige beløp.

Departementet foreslår at overføring til en bankkonto i Norge etableres som den normale betalingsmåten ved utbetalinger fra trygdeetaten. Det uttales at for personer som ikke har eller oppretter en bankkonto i Norge, bør mottakerens ønske som hittil normalt ha avgjørende vekt ved valg av betalingsmåte, men vedkommende bør likevel ikke kunne velge en utbetalingsform som er urimelig belastende, med mindre det påvises en særskilt grunn til dette. Etter departementets syn bør derfor Trygdeetaten ha det avgjørende ordet.

Departementet antar at når det gjelder stønadsmottakere i Norge, vil merkostnadene ved en annen utbetalingsmåte enn overføring til en bankkonto bli så små at det ikke er tilstrekkelig grunn til å belaste disse mottakerne. Når det gjelder stønadsmottakere i utlandet, mener departementet at utbetalingene bør følge det som er foreslått som hovedregelen, dvs. utbetaling til bankkonto her i landet, og at dersom stønadsmottakeren ønsker annen utbetalingsmåte, bør vedkom-

mende dekke eventuelle merkostnader. I unntakstilfelle og ved betaling av underholdsbidrag til utlandet bør det etter departementets syn være adgang til å bestemme at utgiftene også ved utbetaling utenlands skal dekkes av trygdeetaten.

Departementet finner det hensiktsmessig at omleggingen av betalingsmåten skjer gjennom en lovendring også for å gi trygdeetaten adgang til de nødvendige opplysninger om kontonummer. Det foreslås på denne bakgrunn at det tas inn en ny § 22-18 i folketrygdloven med de nødvendige bestemmelser. Paragrafen foreslås gjort gjeldende for utbetalinger på de øvrige stønadsområder som forvaltes av folketrygdens organer og for utbetalinger som folketrygdens organer foretar for andre. For å gjøre det klart at de nye reglene om utbetalingsmåten skal gjelde også for Trygdeetatens innkrevingssentrals utbetalinger, foreslås det tatt inn i en ny § 19 i bidragsinnkrevingssloven. Det foreslås at hjemler i barnetrygdloven § 11 og i yrkesskadetrygdloven § 36 nr. 1 til å bestemme hvordan ytelsene skal utbetales, utgår.

Endringene foreslås å tre i kraft 1. april 1999. Det anslås at innsparingene på årsbasis vil utgjøre ca 50 mill. kroner. Reglene vil føre til mer ensartede utbetalingsprosedyrer og noe redusert arbeidsmessig belastning.

10.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til departementets begrunnelse og Rikstrygdeverkets ønske om at flest mulig utbetalinger fra trygdeetaten skal skje som overføringer til mottakernes konto.

Komiteen vil likevel understreke at når det skal gjennomføres denne typen endringer, er det viktig at det tas hensyn til ulike behov. Komiteen vil også påpeke at det i en del tilfeller er eldre som ikke finner det ønskelig og praktisk å få sin utbetaling inn på en bankkonto. Komiteen vil derfor be departementet å ta inn en unntaksbestemmelse i forskriften som vil ivareta hensynet til disse personer.

11. REDUSERT VEDERLAGSFRI PERIODE VED OPPHOLD I KOMMUNAL INSTITUSJON - LOV OM HELSETJENESTEN I KOM- MUNENE § 2-3 ANDRE LEDD

11.1 Sammendrag

Det framholdes at forslaget i St.prp. nr. 1 (1998-99) om å sette den vederlagsfri perioden for langtidsopphold i kommunale sykehjem til én måned regnet fra innflyttingsdatoen, gjør det nødvendig å forandre lov om helsetjenesten i kommunene.

Vederlag for opphold i institusjon kan etter gjeldende rett tidligst kreves «fra og med den andre kalendermåned etter innflytting fant sted», dvs. at beboere

ved innflytting i institusjon har rett til en vederlagsfri kalendermåned ved innflytting slik at beboeren har vært fritatt for betaling av vederlag i innflyttingsmåneden og den påfølgende kalendermåneden.

Departementet framholder at etter dagens regler vil den vederlagsfri perioden variere i forhold til hvilket tidspunkt innflytting i institusjonen skjer idet en beboer som flytter inn i begynnelsen av en måned, vil få lengre vederlagsfri periode enn en beboer som flytter inn i slutten av samme måned. Det uttales at en innstramming i forhold til denne regelen vil øke beboernes egenbetaling, samtidig som ordningen medfører større likhet i forhold til vederlagsberegningen beboerne imellom. Departementet foreslår derfor å endre bestemmelsen til å gi beboeren rett til en måneds betalingsfrihet regnet fra innflyttingsdato.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra 1. januar 1999, og gis virkning for innflyttinger i institusjon m.v. etter dette tidspunkt. Lovendringen medfører at forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v. må endres tilsvarende, og vil dermed også omfatte institusjoner etter sosialtjenesteloven. Forslaget er anslått å gi en økning av kommunenes inntekter på om lag 30 mill. kroner i 1999. Dette gir grunnlag for tilsvarende reduksjon i kommunerammen. Endringen medfører at kommunene må endre noe på beregningsmåten for vederlagsbetalingen ved innflytting i institusjon.

11.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at ordningen med en vederlagsfri kalendermåned i forbindelse med langtidsopphold i kommunale sykehjem fører til ulikheter i betaling. Beboere som flytter inn i begynnelsen av en måned, får en lengre vederlagsfri periode enn de som flytter inn i slutten av en måned. Komiteen mener dette er en urimelig forskjellsbehandling og støtter på den bakgrunn departementets forslag om å gi beboerne rett til én måneds betalingsfrihet regnet fra innflyttingsdato.

12. KLARGJØRING AV REGLENE FOR BEREKNING AV SYKEPENGER I ARBEIDSGIVERPERIODEN FOR TIMELØNTE ARBEIDSTAKERE I SKIFT- ELLER TURNUSARBEID - FOLKETRYGDLOVEN § 8-28

12.1 Sammendrag

Sykepengegrunnlaget er den inntekt sykepengene skal beregnes etter. Sykepengegrunnlaget fastsettes i arbeidsgiverperioden etter en ukeinntekt som beregnes etter den gjennomsnittlige arbeidsinntekten per uke som arbeidstakeren har hatt i arbeidsforholdet i en nærmere bestemt periode før han eller hun ble arbeidsufør. Dette innebærer at det kan bli avvik mellom lønnen og sykepengene for samme tidsrom. I en

overgangsperiode rett etter at trygden har begynt å yte sykepenger, kan enkelte få over- eller underkompensasjon i forhold til det de ellers ville fått utbetalt i lønn fra arbeidsgiver. Dette vil skje når arbeidstakeren har varierende arbeidstid, og spesielt vil dette kunne gjelde for skiftarbeidere med konsentrerte arbeids- og friperioder.

Departementet er av den oppfatning at det er behov for å endre reglene, og at det er hensiktsmessig å gi mulighet for å beregne en dagsats for alle som ikke har månedslønn. Departementet foreslår at gjennomsnittsinntekten i en forutgående beregningsperiode deles på antall arbeidsdager i den samme forutgående periode. Dette er i samsvar med gjeldende praksis.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks. Departementet antar at presiseringen vil gjelde et relativt lite antall personer, fordi de fleste skiftarbeidere har månedslønn og er omfattet av tariffavtaler som regulerer dette. Det uttales at endringen derfor ikke vil få økonomiske eller administrative konsekvenser.

12.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til departementets begrunnelse og støtter det fremsatte forslaget.

13. KLARGJØRING AV BEGREPET «ARBEIDSFORHOLDET AVBRYTES» - FOLKETRYGDLOVEN § 8-15 ANDRE LEDD

13.1 Sammendrag

For å få rett til sykepenger må et medlem ha vært i arbeid i minst to uker umiddelbart før han eller hun ble arbeidsufør (opptjeningstid). Retten til sykepenger som arbeidstaker faller bort også når arbeidsforholdet avbrytes i mer enn 14 dager.

Departementet er informert om at enkelte arbeidstakere har fått avslag på sykepenger som arbeidstakere, fordi loven fortolkes slik at retten til sykepenger bortfaller hvis det går mer enn 14 dager mellom to faktiske arbeidsdager, og dette ikke skyldes ferie eller avspasering av opptjent fritid. Det er eksempler på at en arbeidstaker som f.eks. har vakter hver tredje helg, ikke får utbetalt sykepenger for framtidige arbeidsdager som vedkommende skulle ha arbeidet i henhold til oppsatt turnusordning.

Departementet er av den oppfatning at et arbeidsforhold ikke avbrytes i forhold til folketrygdloven § 8-15 andre ledd, dersom et medlem har fast avtale i henhold til en turnusordning e.l. om å arbeide for en arbeidsgiver, og at kravet om tilknytning til arbeidsgiver kan være oppfylt selv om det går mer enn 14 dager mellom to arbeidsdager. Departementet foreslår på denne bakgrunn en tilføyelse i folketrygdloven § 8-15 andre ledd.

Departementet foreslår at endringen som ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser, trer i kraft straks.

13.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til departementets begrunnelse og støtter det fremsatte forslaget.

14. KLARGJØRING AV ARBEIDSGIVERS PLIKT TIL Å YTE SYKEPENGER ETTER AT STREIK ELLER LOCKOUT ER AVSLUTTET - FOLKETRYGDLOVEN § 8-31

14.1 Sammendrag

Folketrygdloven § 8-31 regulerer arbeidstakers rett til sykepenger under streik og lockout. Til en arbeidstaker som er erklært arbeidsufør av lege før en arbeidsstans på grunn av streik eller lockout, ytes det sykepenger fra trygden under arbeidsstansen, se første ledd. Arbeidsgiverens plikt til å yte sykepenger opphører under arbeidsstansen. Det blir uttalt at det i tilfeller hvor arbeidsstansen har inntruffet i løpet av arbeidsgiverperioden, har oppstått spørsmål om hvorvidt arbeidsgiverperioden fortsetter å løpe under arbeidsstansen til tross for at arbeidsgiver ikke plikter å yte sykepenger.

Departementet finner det ikke rimelig at arbeidsgiverperioden skal løpe i en periode hvor arbeidsgiveren er fritatt forplikten til å betale sykepenger, og trygden yter sykepenger til arbeidstakeren. På bakgrunn av at det har vært tvil om fortolkningen, foreslås det at reglene presiseres i § 8-31 første ledd.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks. Endringen er i samsvar med tidligere regler, og har derfor ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

14.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til departementets begrunnelse og støtter det fremlagte forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at det ikke er behov for å fremme forslag om endringer i forhold til det som er tilfelle per i dag, og vil stemme mot forslaget til endring av folketrygdloven § 8-31.

15. PRESISERING AV KRAVET OM FORUTGÅENDE MEDLEMSKAP FOR ETTERLAT-

TEPENSIJON OG BARNEPENSIJON - FOLKETRYGDLOVEN §§ 17-3 OG 18-2

15.1 Sammendrag

Etter folketrygdloven §§ 17-3 og 18-2 gis pensjon til gjenlevende ektefelle eller barn bare dersom avdøde var medlem av folketrygden eller hadde pensjon fra folketrygden i de siste tre årene fram til dødsfallet. Etter en utvidende tolkning av de aktuelle bestemmelsene i folketrygdloven blir i praksis også tidsrom med andre norske pensjoner likestilt med perioder med pensjon fra folketrygden.

Det framholdes at den utvidende tolkningen av folketrygdloven §§ 17-3 og 18-2 gjelder et svært beskjedent antall saker per år (fem til syv saker). Departementet finner det likevel hensiktsmessig at tolkningen kommer til uttrykk i lovteksten og foreslår at de to paragrafene gis et nytt siste ledd om at tidsrom med avtalefestet pensjon med statstilskott skal være likestilt med tidsrom med pensjon fra folketrygden. Det samme foreslås for tidsrom med pensjon fra en lovfestet pensjonsordning som er tilpasset folketrygden, ved at det ikke gis ordinær pensjon til gjenlevende ektefelle eller barn.

Endringene foreslås å tre i kraft straks. Det uttales at de er i samsvar med tolkningen av bestemmelsene i praksis og derfor ikke vil ha administrative eller økonomiske konsekvenser.

15.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til departementets begrunnelse og støtter det fremlagte forslag.

16. LOVFESTING AV BEVISKRAV FOR Å UTELUKKE EN SAMBOER SOM BARNETS FAR VED KRAV OM STØNAD SOM ENSLIG FORSØRGER - FOLKETRYGDLOVEN § 15-5 FJERDE LEDD

16.1 Sammendrag

Etter folketrygdloven § 15-5 fjerde ledd kan en enslig mor miste retten til stønad hvis barnets far ikke er kjent, og hun lever sammen med en mann som ikke kan utelukkes å være faren. Gjeldende forskrift fastslår at hvis en enslig mor ikke sannsynliggjør at en samboer ikke er far til barnet, mister hun retten til stønad.

Departementet mener beviskravet må komme klarere fram enn det gjør i dag, og foreslår derfor at kravet til sannsynliggjøring tas inn i loven.

Det uttales at stønadsmottakerne opplever det som urimelig å måtte dekke utgiftene til blodprøveanalyser selv. På denne bakgrunn foreslår departementet at trygdeataten i forskrift gis hjemmel til å dekke utgiftene.

Departementet foreslår at lovforslaget trer i kraft straks. Lovendringen vil ikke medføre administrative konsekvenser. Det anslås at kostnadene for trygdeattent maksimalt vil bli på kr 540 000 per år, og at disse kostnadene vil bli redusert over tid.

16.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets forslag slik at blodprøveanalyse kan dekkes gjennom folkestrygden.

17. NY ORDNING FOR REGULERING AV LEGEMARKEDET

17.1 Sammendrag

Forslag til ny ordning for regulering av legemarkedet (endring i sykehusloven og kommunehelsetjenesteloven) ble sendt på høring 9. juli 1998 med høringsfrist 20. august 1998. Departementet har mottatt uttalelser fra i alt 62 instanser, herunder fra 15 kommuner, 16 fylkeskommuner, 22 sykehus og to universitet.

Forslaget om en sentral regulering av legemarkedet støttes i all hovedsak av høringsinstansene. Enkelte sykehus stiller spørsmål ved om denne type reguleringstiltak er et godt og egnet virkemiddel for å bedre fordelingen av leger.

Forslaget om å tildele rammer til de enkelte helse-regionene som foretar den videre fordeling, støttes i hovedsak av høringsinstansene. Enkelte sykehus uttaler imidlertid at den statlige fordeling burde skje direkte til fylkeskommunene.

Det er ulike oppfatninger blant høringsinstansene om det er riktig å iverksette sanksjonsordninger.

Det uttales at til sammen 800 - 900 ledige legestillinger og avtalehjemler i primær- og spesialisthelsetjenesten vil stille store utfordringer i forbindelse med innføring av fastlegereformen, utbygging av psykisk helsevern og tilbudet av kreftbehandling. Etter departementets syn nødvendiggjør innsatsen på de prioriterte områdene en statlig regulering av legemarkedet de kommende år.

Når det gjelder regulering av legemarkedet i kommunehelsetjenesten, vil departementet fastsette en ramme for antall nye stillinger og avtalehjemler som skal opprettes i kommunene for 1999 og senere f.o.m. år 2000 i fastlegeordningen. Departementet vil tildele stillinger og avtalehjemler direkte til kommunene basert på kriterier som skal utarbeides etter drøftinger med Kommunenes Sentralforbund, Oslo kommune og Den norske lægeförening.

For spesialisthelsetjenesten foreslår departementet en ordning der departementet fastsetter en ramme en gang pr år for antall nye stillinger som kan opprettes det påfølgende året innen hver enkelt helseregion, fordelt på de enkelte medisinske spesialiteter. Den vi-

dere fordeling av stillinger og avtalehjemler skal foretas av de regionale helseutvalg. Dette gjelder også stillinger til de statlige institusjonene og tjenestene.

I tilknytning til reguleringen av opprettelse av nye stillinger og avtalehjemler vil departementet med hjemmel i sykehusloven § 8, også fastsette årlige vedtak om antall nye utdanningsstillinger som skal opprettes for hver enkelt spesialitet, innen den enkelte helseregion.

Det uttales at erfaringer fra dagens ordning viser at det er behov for muligheter for å reagere ved brudd på ordningen, men at departementet i utgangspunktet ikke ønsker å sette i verk reaksjoner ved overtredelse av de fastsatte rammene, men ser behovet for å kunne vurdere dette dersom det skulle vise seg å bli nødvendig. Ved vedvarende og grove overtredelser vil departementet derfor vurdere økonomiske reaksjoner. Disse vil kunne rettes mot fylkeskommunene i form av trekk i tilskudd knyttet til den innsatsstyrte finansieringsordning og overfor kommuner i form av tilbakekallelse av tilskudd eller refusjoner.

Det foreslås at endringene trer i kraft 1. januar 1999. Forslaget til nytt fordelingssystem vil gi visse administrative endringer. Forslaget vil ikke ha økonomiske konsekvenser for kommunene eller fylkeskommunene. For staten vil bl.a. oppbygning av statistikk-systemet ha noen økonomiske konsekvenser. Det opplyses at de økonomiske konsekvensene vil bli håndtert innenfor nåværende budsjettammer.

17.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det fortsatt er 800-900 ledige legestillinger og avtalehjemler i primær- og spesialisthelsetjenesten i norsk helsevesen. Dette sammen med innføringen av krevende helse reformer vil stille krav til rekruttering og fordeling av leger og at en således har behov for statlig regulering av legemarkedet.

Flertallet tar til etterretning at forslag til ny ordning for regulering av legemarkedet er basert på resultatet av drøftinger med partene og i all hovedsak støttes av høringsinstansene.

Flertallet har merket seg at det blant høringsinstansene er ulikt syn på om det bør iverksettes sanksjonsordninger i forbindelse med brudd på ordningen.

Flertallet tar til etterretning at departementet på det nåværende tidspunkt ikke ønsker å iverksette reaksjoner ved overtredelse av de fastsatte rammene og er enig i at eventuelle økonomiske sanksjoner bør vurderes dersom det skulle vise seg å være nødvendig.

Flertallet ber om en tilbakemelding med hensyn til hvordan den nye ordningen virker og hvorvidt, eventuelt i hvilken utstrekning, behovet for sanksjoner har meldt seg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er imot denne typen regulering av legemarkedet, og vil derfor stemme mot forslagene til endring av sykehusloven § 1 og ny § 19b og kommunehelsetjenesteloven ny § 1-1a.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at problemene med manglende legedekning i deler av Distrikts-Norge tilsier en viss regulering av legemarkedet.

Disse medlemmer vil påpeke at den nye avtalepolitikken, som har fratatt helsepersonell som praktiserer uten avtale med kommuner eller fylker retten til trygdefusjon, har bidratt til å svekke rekrutteringen av leger til Distrikts-Norge. Flere leger ville fortsatt å praktisere i Distrikts-Norge dersom de fortsatt hadde fått lov til å praktisere for trygdens regning.

Disse medlemmer mener fylkeskommunene kan gjøre mye selv for å rekruttere og beholde leger ved å satse på fleksible løsninger som gir mulighet til å kombinere offentlig og privat ansettelse.

18. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

I folketrygdloven gjøres følgende endring:

§ 15-12 sjette ledd skal lyde:

Uten hensyn til bestemmelsen i § 15-5 tredje ledd bokstav c, kan det fortsatt gis utdanningsstønad til et medlem som under utdanning mister retten til andre stønader etter dette kapitlet.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 2

I.

I folketrygdloven gjøres følgende endringer:

§ 8-12 første og andre ledd skal lyde:

Når en arbeidstaker har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 247 dager i de siste tre årene, opphører retten til sykepenger fra trygden. Når andre medlemmer har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 250 dager i de siste tre årene, opphører retten til sykepenger fra trygden. Dersom trygden yter syke-

penger i de første 17 kalenderdagene eller to ukene, ytes det sykepenger i opptil 260 dager.

Et medlem som har vært helt arbeidsfør i 26 uker etter at vedkommende sist fikk sykepenger fra trygden, får igjen rett til sykepenger fra trygden i 247, 250 eller 260 sykepengedager. Ved vurderingen av om medlemmet har vært helt arbeidsfør, ses det bort fra perioder da vedkommende har mottatt sykepenger i arbeidsgiverperioden eller fra forsikringen for selvstendig næringsdrivende og frilansere for de første 14 dagene.

§ 8-14 andre ledd skal lyde:

Til en arbeidstaker ytes reisetilskottet tidligst fra og med 18. dag etter at arbeidsuførheten oppstod. El- lers ytes reisetilskottet tidligst fra og med 15. dag.

§ 8-17 første ledd bokstav b skal lyde:

når arbeidstakeren har rett til sykepenger i de første 17 kalenderdager av sykefraværet, men arbeidsgiveren ikke er forpliktet til å yte sykepenger etter § 8-18,

§ 8-19 første ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal betale sykepenger i et tidsrom på opptil 17 kalenderdager (arbeidsgiverperioden).

§ 8-19 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Når det er gått mindre enn 17 kalenderdager siden forrige sykefravær, skal et nytt sykefravær regnes med i samme arbeidsgiverperiode.

Når arbeidstakeren har vært i arbeid sammenhengende i 17 kalenderdager etter et sykefravær, plikter arbeidsgiveren igjen å betale sykepenger for et tidsrom på opptil 17 kalenderdager (en ny arbeidsgiverperiode).

§ 8-21 første ledd skal lyde:

En arbeidsgiver kan forsikre seg mot ansvar for sykepenger i arbeidsgiverperioden når de samlede lønnsutbetalingene i det foregående året ikke overstiger 40 ganger grunnbeløpet.

§ 8-24 fjerde ledd skal lyde:

Egenmelding kan nyttes for opptil tre kalenderdager om gangen. Ved nytt sykefravær innen 17 kalenderdager regnes tidligere fraværsdager uten legeerklæring med.

§ 8-33 første ledd skal lyde:

Trygden yter feriepenge av sykepenger som trygden har utbetalt til en arbeidstaker etter § 8-17. Feriepenge ytes bare for de første 47 sykepengedagene i opptjeningsåret, se ferieloven § 10 nr. 4.

§ 8-55 bokstav f skal lyde:

Sykepenger fra trygden ytes i opptil 247, 250 eller 260 dager uten hensyn til bestemmelsene i § 8-12.

§ 10-8 tredje ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 247, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og fortsatt er arbeidsufør,
- b) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 247, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og igjen blir arbeidsufør mens vedkommende er i arbeid uten å ha opparbeidet seg rett til sykepenger på nytt,

II.

I lov 29. april 1988 nr 21 om ferie skal § 10 nr. 4 andre ledd bokstav a lyde:

sykepenger utbetalt av folketrygden for inntil 47 dager hvert opptjeningsår, jf. folketrygdloven § 8-33. I tillegg betaler trygden feriepenger av sykepengesom arbeidsgiver får refundert fra trygden for arbeidstakere som er unntatt fra reglene om arbeidsgiverperioden etter folketrygdloven § 8-20 eller av omsorgspenger ved barns eller barnepassers sykdom ut over 10 dager etter folketrygdloven § 9-8, jf. § 9-9. Trygden betaler også feriepenger for inntil 12 uker (60 sykepengedager) av opplæringspenger og pleiepenger ved barns sykdom etter folketrygdloven § 9-17.»

19. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen og det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) og i enkelte andre lover.

I.

I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 8-3 andre ledd skal lyde:

Det er et vilkår at inntektsgrunnlaget for sykepenges (sykepengegrunnlaget, se § 8-10) utgjør minst 125 prosent av grunnbeløpet. Denne inntektsgrensen gjelder ikke for sykepenges i arbeidsgiverperioden, se §§ 8-18 og 8-19.

§ 8-15 andre ledd skal lyde:

Retten til sykepenges etter dette kapitlet faller bort når arbeidsforholdet midlertidig avbrytes i mer enn 14 dager, se likevel § 8-47. Som avbrudd regnes også

permisjon. Arbeidsforholdet regnes ikke som avbrutt ved opphold i arbeidet på mer enn 14 dager, dersom arbeidstakeren har en fast turnusordning eller lignende.

§ 8-28 nytt fjerde ledd skal lyde:

For timelønnede arbeidstakere omgjøres den aktuelle ukeinntekten til et sykepengegrunnlag pr. dag i arbeidsgiverperioden ved at inntekten fordeles på det gjennomsnittlige antall arbeidsdager pr. uke i beregningsperioden.

§ 8-31 første ledd skal lyde:

Til en arbeidstaker som er erklært arbeidsufør av lege før en arbeidsstans på grunn av streik eller lock-out, ytes det sykepenges fra trygden under arbeidsstansen. Arbeidsgiverens plikt til å yte sykepenges opphører under arbeidsstansen, men gjenoppstår når arbeidsstansen er slutt. Når arbeidsgiverperioden blir beregnet, ses det bort fra det tidsrommet trygden har ytt sykepenges.

§ 8-33 første ledd skal lyde:

Trygden yter feriepenger av sykepenges som trygden har utbetalt til en arbeidstaker etter § 8-17. Feriepenger ytes bare for de første 48 sykepengedagene i opptjeningsåret, se ferieloven § 10 nr. 4.

§ 8-47 fjerde ledd skal lyde.

Det er et vilkår for rett til sykepenges etter denne paragrafen at medlemmet kan godtgjøre inntektstap.

§ 9-3 andre ledd skal lyde:

Inntektsgrunnlaget for sykepenges (sykepengegrunnlaget, se § 8-10) må utgjøre minst 125 prosent av grunnbeløpet. Denne inntektsgrensen gjelder ikke for omsorgspenger fra arbeidsgiveren, se § 9-8.

§ 9-5 andre ledd skal lyde:

Retten til omsorgspenger gjelder til og med det kalenderåret barnet fyller 12 år. Dersom barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet, gjelder retten til og med det året barnet fyller 18 år.

§ 9-10 andre ledd skal lyde:

Dersom barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet, gjelder retten til barnet fyller 18 år.

§ 9-11 første ledd første punktum og andre ledd skal lyde:

Til et medlem som har omsorg for barn under 18 år som har en livstruende eller annen svært alvorlig sykdom eller skade, ytes det pleiepenger.

Til et medlem som har omsorgen for en psykisk utviklingshemmet person som har en livstruende eller

annen svært alvorlig sykdom eller skade, ytes det pleiepenger uten hensyn til aldersgrensen på 18 år.

§ 10-7 nye fjerde og femte ledd skal lyde:

Til et medlem som er under tidsbegrenset aktivisering og arbeidstrening hos arbeidsgiveren, se § 10-8 andre ledd, kan det gis stønad til dekning av nødvendige utgifter til daglige reiser i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket.

Til et medlem som fyller vilkårene i § 10-8, kan det ytes reisetilskott i stedet for rehabiliteringspenger dersom et medlem midlertidig ikke kan reise på sin vanlige måte til og fra arbeidsstedet på grunn av sykdom eller skade i støtte- og bevegelsesorganene. Reisetilskottet skal dekke nødvendige ekstra transportutgifter og begrenses til det beløpet medlemmet ville ha fått utbetalt i rehabiliteringspenger for samme tidsrom.

Nåværende fjerde ledd blir nytt sjettede ledd.

§ 10-8 tredje ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 248, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og fortsatt er arbeidsufør,
- b) har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 248, 250 eller 260 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og igjen blir arbeidsufør mens vedkommende er i arbeid uten å ha opparbeidet seg rett til sykepenger på nytt,

§ 15-5 tredje ledd skal lyde:

Det gis ikke stønad dersom medlemmet lever sammen med en person hun eller han

- a) har barn med,
- b) er skilt eller separert fra, eller
- c) har levd sammen med i 12 av de siste 18 månedene.

§ 15-5 fjerde ledd skal lyde:

En enslig mor kan miste retten til stønad hvis barnets far ikke er kjent og hun lever sammen med en mann som ikke kan utelukkes å være faren, med mindre hun sannsynliggjør at han ikke er far til barnet.

§ 16-10 første ledd bokstav c skal lyde:

mottar avtalefestet pensjon (AFP) fra en privat eller offentlig pensjonsordning.

§ 17-3 nytt sjettede ledd skal lyde:

Tidsrom da avdøde hadde avtalefestet pensjon med statstilskott skal være likestilt med tidsrom med pensjon fra folketrygden ved anvendelsen av bestemmelsen i første ledd bokstav b. Det samme gjelder tidsrom med pensjon fra en lovfestet pensjonsordning

som er tilpasset folketrygden ved at det ikke gis ordinær pensjon til gjenlevende ektefelle.

§ 17-11 første ledd bokstav c skal lyde:

mottar avtalefestet pensjon (AFP) fra en privat eller offentlig pensjonsordning.

§ 18-2 nytt sjettede ledd skal lyde:

Tidsrom da avdøde hadde avtalefestet pensjon med statstilskott, skal være likestilt med tidsrom med pensjon fra folketrygden ved anvendelsen av bestemmelsen i første ledd bokstav b. Det samme gjelder tidsrom med pensjon fra en lovfestet pensjonsordning som er tilpasset folketrygden ved at det ikke gis ordinær barnepensjon.

Ny § 22-18 skal lyde:

§ 22-18 Utbetalingsmåten for ytelser m.m.

Utbetaling skal skje ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Trygdens organer kan kreve opplysninger om mottakerens kontonummer fra annet offentlig organ.

Dersom mottakeren ikke har bankkonto her i landet, velges utbetalingsmåten under hensyn til mottakerens ønske. Ved utbetaling til utlandet må mottaker dekke merkostnadene i forhold til overføring til en bankkonto i Norge. Merkostnadene avregnes i utbetalingene.

Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder for alle utbetalinger som foretas av folketrygdens organer, også utbetalinger som skriver seg fra andre stønadsordninger enn folketrygden og utbetalinger som foretas på vegne av andre.

Departementet gir forskrifter om gjennomføringen av denne paragrafen, og kan bestemme at visse saker eller typer av saker skal unntas fra bestemmelsene i første og andre ledd.

II.

I lov av 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd gjøres følgende endring:

§ 11 tredje ledd andre punktum oppheves.

III.

I lov av 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 6, § 7, § 10 andre ledd og § 14 oppheves.

§ 17 skal lyde:

Pensjonsgrunnlaget (antatt årsinntekt i 1946) skal være kr 10 000.

Ny § 36 skal lyde:

1. *Opphevelse av §§ 6 og 7 i denne lov gjør ingen endring for tidligere tilstått tillegg til hjelp i huset og hjelpeløshetsbidrag.*
2. *Opphevelse av §§ 10 annet ledd og 14 i denne lov gjør ingen endring i vilkårene for tidligere tilstått kontanterstatning.*
3. *Fastsettelsen av pensjonsgrunnlaget for tiden før 1. september 1999 foretas etter dagjeldende bestemmelser i denne loven § 17.*

IV.

I lov av 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 12, § 13, § 15 andre ledd og § 18 oppheves.

§ 21 skal lyde:

Pensjonsgrunnlaget (antatt årsinntekt i 1946) for personer i gruppe 1 skal være kr 10 000.

For personer i gruppe 2 er pensjonsgrunnlaget kr 4 000 og for personer i gruppe 3 kr 3 200.

Ny § 46 skal lyde:

1. *Opphevelse av §§ 12 og 13 i denne lov gjør ingen endring for tidligere tilstått tillegg til hjelp i huset og hjelpeløshetsbidrag.*
2. *Opphevelsen av §§ 15 annet ledd og 18 i denne lov gjør ingen endring i vilkårene for tidligere tilstått kontanterstatning.*
3. *Fastsettelse av pensjonsgrunnlag for tiden før 1. september 1999 foretas etter dagjeldende bestemmelser i denne loven § 21.*

V.

I midlertidig lov av 29. juni 1951 nr. 34 om tillegg til lover av 13. desember 1946 om 1) Krigspensjonering for militærpersoner og 2) Krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

Kap. III nr. 1 første ledd skal lyde:

1. For alle som er eller blir tilstått pensjon etter bestemmelsene i lovene om krigspensjonering for militærpersoner og for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946, skal full invalidepensjon etter de forskjellige pensjonsgrunnlag svare til full invalidepensjon i Statens pensjonskasse etter lønnen i de nedenfor oppførte lønnstrinn i statens lønnsregulativ per 30. april 1986:

Militærpersoner:

Pensjonsgrunnlag kroner	Lønnstrinn i statens lønns-regulativ
10 000	23

Sivilpersoner:

	Pensjons- grunnlag kroner	Lønnstrinn i statens lønnsre- gulativ
Gruppe 1	10 000	23
Gruppe 2	4 000	12
Gruppe 3	3 200	12

VI.

I lov av 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag m.v. (bidragsinnkrevingsloven) skal ny § 19 lyde:

Utbetalinger som foretas av Innkrevingscentralen skjer ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Innkrevingscentralen kan kreve opplysninger om mottakerens kontonummer fra annet offentlig organ.

Dersom mottaker ikke har bankkonto her i landet, velges utbetalingsmåten under hensyn til mottakers ønske. Ved utbetaling til utlandet må mottaker dekke merkostnadene i forhold til overføring til en bankkonto her i Norge. Merkostnadene avregnes i utbetalingene.

Departementet gir forskrifter om gjennomføringen av paragrafen her, og kan bestemme at visse saker eller typer av saker skal unntas fra bestemmelsene i første og andre ledd.

VII.

I lov av 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd skal § 36 nr. 1 lyde:

1. Pensjon utbetales etterskuddsvis for hver måned, eller for hvert kvartal dersom Rikstrygdeverket finner at dette høver *best*. *Terminbeløp* avrundes til nærmeste hele krone. Overgangsstønad etter § 19 punkt 2, utbetales i slike *terminer* som Rikstrygdeverket bestemmer.

VIII.

I lov av 19. juni 1969 nr. 57 om sykehus m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1 fjerde ledd skal lyde:

Med unntak av bestemmelsene i §§ 8, 9a, 13, 14, 16, 18, 18a, 18b og 19b gjelder loven ikke for helseinstitusjoner som går inn under lov av 28. april 1961 nr. 2 om psykisk helsevern.

Ny § 19 b skal lyde:

Departementet kan hvert år fastsette

1. *antall nye spesialistlegestillinger innen hver medisinsk spesialitet som kan opprettes ved institusjoner og tjenester som inngår i den enkelte regionale helseplan, jf § 2a tredje ledd.*
2. *antall nye hjemler for avtaler om drift av privat spesialistpraksis som kan opprettes innen hver enkelt helseregion.*
3. *antall nye spesialistlegestillinger innen hver medisinsk spesialitet som kan opprettes innen statlige institusjoner og tjenester.*

Antall nye stillinger og avtalehjemler som nevnt i første ledd nr 1 og 2 angis som en samlet ramme for hver enkelt helseregion fordelt på de ulike medisinske spesialiteter. Antall nye stillinger etter første ledd nr 3 angis som en del av rammen for den aktuelle helseregion.

De regionale helseutvalg fordeler stillingene og avtalehjemlene som nevnt i første ledd.

Departementet kan ved forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne bestemmelsen.

IX.

I lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene gjøres følgende endringer:

Ny § 1-1 a skal lyde:

§ 1-1 a (Legefordeling til kommunehelsetjenesten)

Departementet fastsetter hvert år en samlet ramme for

1. *antall nye legestillinger som kan opprettes i kommunehelsetjenesten.*
2. *antall nye avtalehjemler for privat allmennlegevirksomhet, jf § 4-1.*

Departementet kan gi nærmere forskrifter om innhold og gjennomføring av legefordeling til kommunehelsetjenesten.

§ 2-3 andre ledd skal lyde:

For opphold i sykehjem og boform med heldøgns omsorg og pleie i medhold av § 6-7, kan kommunen kreve vederlag av pasienten. Vederlaget fastsettes av kommunen på grunnlag av pasientens inntekter. Av inntekter inntil folketrygdens grunnbeløp betaler pasien-

enten inntil 75 prosent av inntekten. Av inntekter utover folketrygdens grunnbeløp betaler pasienten inntil 85 prosent. Kommunen kan ikke kreve vederlag som overstiger oppholdsutgiftene. Vederlag kan tidligst kreves *etter en måned regnet fra innflyttingsdato*, eller etter tilsammen 60 døgn opphold innen samme kalenderår. Pasienten kan påklage kommunens vedtak om vederlag til fylkesmannen.

X.

I lov av 29. april 1988 nr. 21 om ferie skal § 10 nr. 4 andre ledd bokstav a lyde:

- a) sykepenger utbetalt av folketrygden for inntil 48 dager hvert opptjeningsår, jf. folketrygdloven § 8-33. I tillegg betaler trygden feriepenger av sykepenger som arbeidsgiver får refundert fra trygden for arbeidstakere som er unntatt fra reglene om arbeidsgiverperioden etter folketrygdloven § 8-20 eller av omsorgspenger ved barns eller barnepassers sykdom ut over 10 dager etter folketrygdloven § 9-8, jf. § 9-9. Trygden betaler også feriepenger for inntil 12 uker (60 sykepengedager) av opplæringspenger og pleiepenger ved barns sykdom etter folketrygdloven § 9-17

XI.

Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

1. Endringene i folketrygdloven § 8-15, § 8-28, § 8-31, § 8-33, § 10-8, § 15-5 fjerde ledd, § 17-3 og § 18-2 trer i kraft straks. Lov om ferie trer også i kraft straks.
2. Endringene i folketrygdloven §§ 8-3, 8-47 og 9-3 trer i kraft 1. januar 1999, og gis virkning for sykepengetilfeller som oppstår etter dette tidspunktet.
3. Endringene i folketrygdloven § 10-7 trer i kraft 1. januar 1999.
4. Endringene i lov om helsetjenesten i kommunene ny § 1-1a og § 2-3 og endringene i lov om sykehus m.v. § 1 og ny § 19 b trer i kraft 1. januar 1999.
5. Endringene i folketrygdloven §§ 9-5, 9-10 og 9-11 trer i kraft 1. mars 1999, og gis virkning også for tilfeller hvor barnet ble sykt før dette tidspunktet.
6. Folketrygdloven § 22-18 og bidragsinnkrevingsloven § 19 og endringene i lov om barnetrygd § 11 og lov om yrkesskadetrygd § 36 nr. 1 trer i kraft 1. april 1999. De nye bestemmelsene gis virkning for utbetalinger til utlandet som skjer etter 31. mars 1999. For øvrige utbetalinger gis bestemmelsene virkning når utbetalingene skjer etter 30. juni 1999.
7. Endringene i folketrygdloven §§ 16-10 og 17-11

trer i kraft 1. mai 1999. Endringene i folketrygdloven §§ 16-10 og 17-11 gjelder ikke for en person som før dette tidspunktet har fylt 65 år, og har krevd og fyller vilkårene for rett til etterlattepensjon fra folketrygden og avtalefestet pensjon dersom begge pensjonene utbetales for mai 1999.

8. Endringene i folketrygdloven § 15-5 tredje ledd trer i kraft 1. juli 1999.
9. Endringene i lovene om krigspensjonering av 13. desember 1946 nr. 21 og 22 og midlertidig tilleggslov av 29. juni 1951 trer i kraft 1. september 1999. Endringene i bestemmelsene om tillegg til hjelp i huset, hjelpeløshetsbidrag og kapitalutløs-

ning gjelder ikke for den som har satt fram krav om og fyller vilkårene for slik stønad eller kapitalutløsning før 1. september 1999.

B.

Ot.prp. nr. 4 (1998-99) - Kap. 7 Innskjerpet krav til forventet yrkesaktivitet for gjenlevende ektefelle med etterlattepensjon eller overgangsstonad fra folketrygden - folketrygdloven § 17-8 - sendes tilbake til Regjeringen, slik at saken sendes på høring for drøfting av ulike alternativer før den på nytt legges frem for Stortinget.

Oslo, i sosialkomiteen, den 7. desember 1998.

John I. Alvheim,

leder.

Britt Hildeng,

ordfører.

Are Næss,

sekretær.